

BYTROMMEN

Februar 2020
Medlemsblad for
Allinge-Sandvig Byforening

Indhold

	Side
Hvis din nabo dør	2
Åbningstider	2
Foreningens arrangementer	3
Kontingent	3
Perioden 1945-47	4-7
75 års jubilæum	8
Danske Kvinders Beredskab	9
Efterårets arrangementer	10-11
Boligpligten i Allinge	12
Sporet ved Folkemødet i Allinge	13
Fabrikant Ruth og Paul Jørgensens Mindefond	14
Allinge-Sandvig Byforenings bestyrelse	15
Vinter i Allinge-Sandvig	16

Hvis din nabo dør!

Hvis din nabo dør, så håber vi på, at **DU** – på vores vegne – vil kontakte efterkommerne / arvingerne, og gøre opmærksom på, at vi i Byforeningen er meget interesseret i at låne/få gamle fotoalbum, aviser, Nordlandsposten, klubblade, postkort, bornholmske bøger, protokoller o. lign.

De skal bare kontakte et bestyrelsesmedlem, så kommer vi og henter!!!

PS. Det gælder også hvis du rydder op på loftet!!!

AKL

Åbningstider for Allinge-Sandvig Byforening

på Kærnehuset, Kirkeplads 2, 1. sal th., Allinge.

I perioden 1/1- 15/5 og 1/9-31/12.

1. onsdag i måneden kl. 15-18.

2. og 4. tirsdag i måneden kl. 19-21.

Alle er velkomne. Der er dog lukket ved evt. arrangementer!

Mail: post@allinge-sandvig-byforening.dk

Web: www.allinge-sandvig-byforening.dk

MobilePay: 47854

Forside: Havnegade den 2. januar 1979 (Foto Elly Gornitzka).

Foreningens arrangementer

Marts

Lørdag den 14. kl. 15-18 Åbent-hus i lokalarkivet.

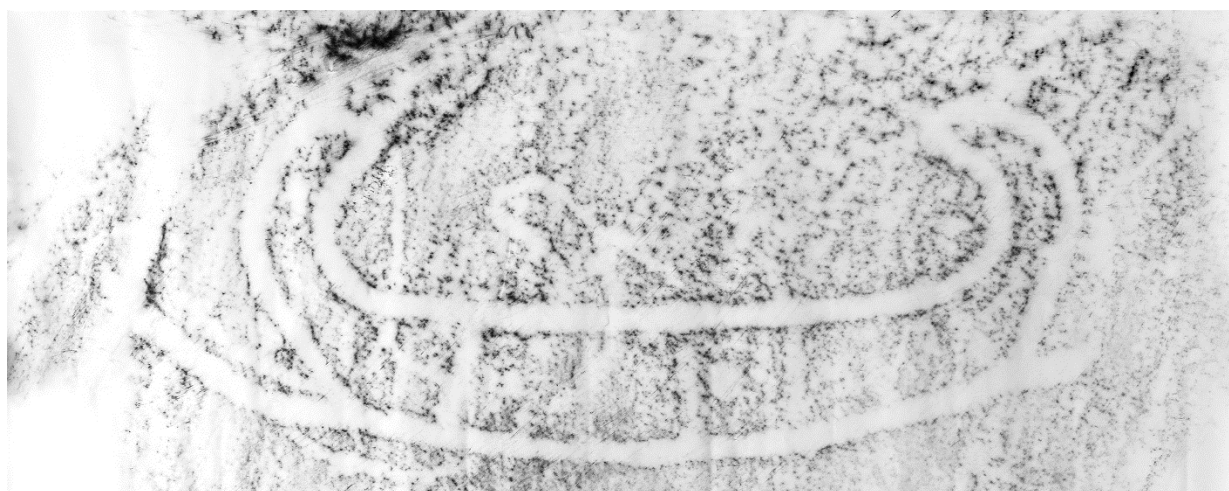
Tirsdag den 24. kl. 19-21.30 Besøg hos Hjemmeværnet på Alme-gårds Kaserne for at se Hjemmevær-nets arkiver og materialer.

April

Lørdag den 11. kl. 15-18 Ekstra åbent i lokalarkivet i påsken.

Maj

Lørdag den 2. kl. 9-12 Strandrensning.

Kontingentet:

Byforeningens kontingentet er på 180 kr. for husstanden, og kan indbetales på vores konto i Nordea 0649-6494408440 eller på MobilePay 47854.

Betalingsfristen er den 1. marts, men betal gerne tidligere.

Det kan anbefales at lave automatisk overførsel hvert år, da vi sjældent ændrer på kontingentet.

I meddelelsesfeltet skriver i: medlemsnummer, navn. Kan I ikke huske medlemsnummeret, så skriver I bare jeres navn.

Evt. spørgsmål rettes til kassereren.

Perioden 1945-47

I juni 2017 modtog vi en mængde papirer fra afdøde biografdirektør Aage Kofoed. Blandt de mange papirer om turisme, sejlads til Simrishamn lå der også tekst og billeder fra 2. verdenskrig, billeder som vi ikke har set tidligere.

Der var bl.a. et brev, som borgmester Alfred Pedersen skrev til sine børn den 16/5 1945. I dette brev beskriver han sit arbejde i forbindelse med krigens afslutning og russernes ankomst.

Her er et par udklip:

"Torsdag – Kristi Himmelfartsdag – kom de første russiske Tropper. Jeg blev ringet op Kl. 1, at vi skulde skaffe Kvartér og Mad til 250-300 Mand. Vi havde 3 Timer til at ordne det hele i, saa det gik stærkt, men det hele klappede og var i Orden da de kom, vi fik kun 200. Vi havde fordelt dem paa de Hoteller, der ikke var besat af Værnemagten som Feltlazaretter. Men da de kom, forlangte de at blive indkvarteret samlet, og vi har saa haft dem indkvarteret på Højers Hotel og Hotel Allinge. Men i Gaar kom de og sagde at de flyttede. De flyttede op i en Barak Tyskerne har bygget ved det store Fyr. Officererne er meget flinke, men det kan ikke nytte at diskutere med dem. De bestemmer selv, hvad der skal gøres. Soldaterne er ogsaa meget flinke, nærmest store Børn, og der har heller ikke været Vrøvl med dem. I søndags Eftermiddag Kl. 3 blev jeg ringet op, at vi fik 500 Russere endnu, som vi skulde anwise Lejrplads. De kom et Kvarter efter, saa det skulde jo gaa stærkt. Jeg ved ikke hvor de bor, men jeg tror de bor i den tyske Lejr ved Vedby og Skrubbe, men Staben bor paa Hotel Sandvig og Lejeunes Pensionat. Jeg fik Søndag Aften (den 13) en Tolk, der taler russisk herover. Han staar til min Raadighed ved de Forhandlinger, der skal føres med Russerne. Han er fra København, hedder Adjunkt Sarrow, og er en meget flink Mand..... Der ligger endnu her paa Feltlazaretterne i Sandvig en Del saarede, de er saa daarlige, at de ikke kan flyttes. Der er ogsaa en Del døde, de er begravede paa Kirkegaarden her. Jeg var deroppe i Dag, og saa vidt jeg kunde se, var der begravet 25, 23 Mænd og 2 Kvinder. Jeg har ogsaa maattet skaffe de tyske Soldater og saarede Mad. Jeg ved ikke om det passer, men der siges, at de ikke har faaet Mad paa 5 Dage, kun en Smule Roesuppe, det var alt. De er ogsaa meget

taknemmelige for den Hjælp, de faar. Ligeledes maatte jeg hjælpe dem på Hotel Hammershus. Der kom 500 saarede Soldater, og der var ikke stort andet end fire nøgne Vægge. De havde ikke en Spand, Kar, Kander, Vandglas eller Balje, ikke et Bækken eller nogen Ting. Alt Inventar var beslaglagt af Værnemagten tidligere og ført til Rønne. Det var jo kun det allernødtørftigste jeg kunde skaffe. De mangler ogsaa Narkose og Medicin. De maatte operere uden Narkose. De maatte ligge i Halm på Gulvet, mange uden Tøj paa....

Dagen efter at Russerne kom, var de rundt og tælle op paa de forskellige Lazaretter. Da de kom ind og saa al den Elendighed, rystede de paa Hovedet og sagde, at dette her var dog for galt. Jeg har senere hørt, at Russerne har forlangt, at de saarede skal ligge i Senge.”

I sin borgmesterperiode skulle Alfred Pedersen ogsaa modtage **kongelige besøg**. Her er nogle billeder, der for fleres vedkommende er taget fra borgmesterkontoret.

Kronprinseparret Frederik og Ingrid besøger Allinge den 18/6 1945.

Her byder borgmester Alfred Pedersen velkommen.

Læg mærke til at modstandsfolkene stadigvæk bærer armbind.

I den række, der senere skal hilse på kronprinseparret, står E. Bech som nr. to fra højre.

Efterfølgende var der parade, hvor CBU'erne og frihedskæmperne hilste på kronprinsen.

Her er CBU'erne på vej tilbage til kasernen, som dengang var Strandhotellet i Sandvig.

Den 4/9 1946 fik Allinge besøg af kong Christian X, dronning Alexandrine og prins Knud.

De lagde senere en krans på russerkirkegården.

På dette tidspunkt havde kongen det så dårligt, at han ikke selv kunne lægge kransen på russergravene.

Den 17/9 1947 får Allinge-Sandvig atter kongeligt besøg.

Her bliver kong Frederik den 9., dronning Ingrid og prinsesse Margrethe modtaget foran borgmesterkontoret

Denne gang bliver de kongelig modtaget af 2. Viceborgmester, Dr. Hoffmann.

Fra Bornholms Tidende 17/9 1947:

Besøget i Allinge

En straalende Modtagelse blev Kongeparret til Del i Allinge. Hele Byen var forsamlet paa Torvet, hvor 2. Vice-borgmester, Dr. Hoffmann, bød velkommen. Han udtalte:

"Deres Majestæter!

Allinge-Sandvigs Borgere byder Danmarks Kongepar og deres Børn velkommen her til Øen og til vor lille By. Vi erindrer endnu alle med

Taknemmelighed Deres Majestæters sidste Besøg herover som Kronprins og Kronprinsesse. Deres Besøg var dengang et Lyspunkt for os. Vi modtog Besøget som et kærkomment Tegn paa, at vor Samhørighed med det øvrige Land stadig var ubrudt, selv om vi unægtelig en Tid havde følt os staaende alene. I den Tid, der er gaaet siden da, er vor elskede gamle Konge, Christian X, død, og Deres Majestæt har besteget Danmarks Trone. Borgerne her er glade for denne Lejlighed til at hylde og lykønske Deres Majestæter og forsikre om ubrydelig Troskab og Loyalitet. Bornholmerne har selv engang for længe siden givet deres Ø til Danmarks Konge, og vi ved, at vi den Dag i Dag vilde gøre det samme, om Historien gentog sig – Vi beder Deres Majestæter, naar De vender hjem, bringe Dronning Alexandrine Borgernes ærbødigste Hilsen og Tak for et langt Livs indsats til Danmarks Gavn. Vi ønsker Kongen Kraft, Kløgt og Lykke til at bære Kronen til Danmarks Fremgang og Danmarks Ære.

Allinge-Sandvig Borgere raaber med mig et nifoldigt Leve.”

CBU-Kolonne havde kørt sine Køretøjer op paa Torvet, og Mandskabet stod opstillet foran. Endvidere var Hjemmeværnet mødt i Uniform under Ledelse af Distrikschef Lind. Dronningen underholdt sig længe med Distrikschefen og spurgte interesseret til Hjemmeværnets Arbejde. Kong Frederik fik en lille Samtale med nogle menige Soldater, der fortalte om Militærets Oplevelser paa Bornholm.

”Det er jo godt, at De er glade for at være her” sagde Kongen.

”Javel, Deres Majestæt”, svarede Soldaten i upaaklagelig Retstilling, ”men jeg savner min Kone”

”Ja, men det gør ikke noget, for saa er det, fordi De har en god Kone”, erklærede Kongen, og tog Afsked med Soldaten, der hilste sin øverste Chef paa stram militær Vis.

Chefen for Allinge-Sandvig Pigespejdere, Lærerinde Frk. Noomi Nielsen, maatte fortælle Landets øverste Pigespejder, Dronning Ingrid, om Arbejdet, og det varede længe, inden Kortegen atter kunde sætte sig i Bevægelse gennem de smalle Gader.

Skulle der være nogen af vores læsere, der har billeder, der kan knyttes til denne samtale, vil vi meget gerne låne disse billeder.

AKL

75 års jubilæum

Den 27. august 1944 blev ASG's nye idrætsanlæg indviet. Det skete med den helt store fest med fælles indmarch, taler og underholdende arrangementer. Det usædvanlige var at hele anlægget var ejet af klubben. Det er stadigvæk den eneste klub der ejer sit eget stadion. Anlægget bestod af en fodboldbane og hele det nødvendige til atletik, som dengang var en væsentlig del af ASG.

På billedet ses Allinge-Sandvig Byorkester gå foran alle spillerne og mange gæster. Det ser dog ud til, at fodboldbanen allerede har været brugt lidt rigeligt.

Tillykke ASG!

Danske Kvinders Beredskab

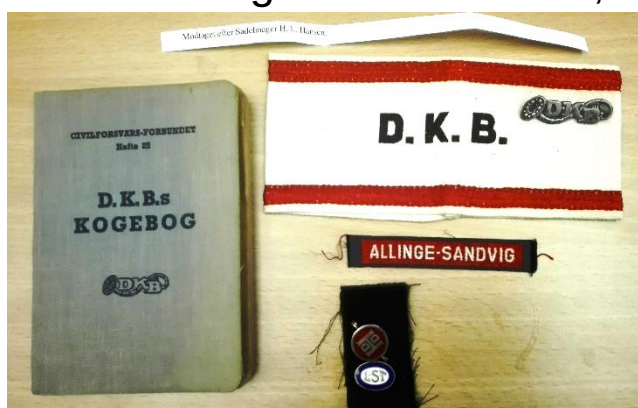
Ifølge hjemmesiden

<https://www.2verdenskrig.dk/danmarks-besaettelse/beredskaber/>

kan vi få følgende oplysninger:

Danske Kvinders Beredskab blev stiftet i marts 1940. Foreningen hørte under Dansk Luftværnsforening, og havde den daværende kronprinsesse Ingrid som protektor. DKB blev hurtigt populært, og gennem opfordring til lokale kvindeorganisationer lykkedes det at oprette afdelinger af "Danske Kvinders Beredskab" over hele Danmark. På landsplan var der omkring 42.000 medlemmer i perioden fra 1940 og frem til befrielsen i 1945.

For mange år siden modtog vi fra Jette Lindquist en mængde papirer fra sadelmager H. L. Hansen, Storegade 1, Allinge.

Vi er nu i gang med at gennemgå disse papirer for 2. gang, og her fandt jeg følgende:

Et DKB-armbind med et DKB-mærke, kokebog og bynavn.

Desuden er der et mærke fra Husmoderforeningen og et mærke med forkortelsen LST.

Desværre ved vi ikke hvad denne forkortelse står for. Ved du?

Fra Aage Kofoeds arkiv har vi fået et billede af kronprinseparets besøg i Allinge den 18/6 1945.

Her ser vi tydeligt, at kronprinsesse Ingrid taler med lederen af DKB foran en gruppe damer med DKB's armbind.

Kender du nogle af disse damer, er vi meget interesseret i at få nogle navne, evt. andre billeder.

AKL

Efterårets arrangementer

I løbet af efteråret har der været flere arrangementer i byforeningen.

Den 15. september viste Michael S. Thorsen helleristningerne ved Hammersholm.

En dejlig og interessant tur til bl.a. de nye helleristninger ved Hammersholm. Mange havde trodset en meget kraftig blæst og deltog med godt humør i turen. Stor tak til Michael S. Thorsen for fortællingen om de spændende helleristninger.

Den 15. oktober holdt Jørgen Bohn Christoffersen et foredrag om Bohnfamilien.

Et interessant foredrag om den engang så kendte familie Bohn i Allinge-Sandvig. Mange deltog og hørte om denne familie, der kom til at præge byen for altid. Efterkommer Jørgen Bohn Christoffersen fortalte om sit arbejde med at kortlægge sit slægtskab med familien Bohn, Hans mor er datter af Emil Bohn, der på et tidspunkt ejede bl.a. Central Hotel, som var indrettet i en gård beliggende på torvet i Allinge mellem kirken og Kærnehuset. Stor tak til Jørgen Bohn Christoffersen for hans fortælling om sin slægt på Bornholm.

Den 13. november fortalte Conny Ogareck "Om hvorfor Bedste er så fed", barndomserindringer fra Allinge 1951-1967.

Conny Ogareck holdt et rigtigt underholdene foredrag med mange historier fra hendes barndom i Allinge. Det var noget, som kunne tiltrække folk. Der kom ca. 50 personer, som alle fik et par dejlige timer med både alvorlige og sjove historie om hverdagslivet i hendes familie med f.eks. søndagskyllinger, bændelorm og lokummer, flødeskum i mors fineste skål, musesor i stegepanden, om at købe ost i Nordlandets handelshus, svineslagtning i vaskehuset, sæbebad i murgryden. Stor tak til Conny Ogareck.

Den 4. december var der foredrag med Jesper Vang Hansen om en spændende historie fra Hammershus Birks Tingsted.

Jesper Vang Hansen holdt et meget spændende foredrag om de fattige og samfundets svageste omtalt i de historiske kilder. De findes i tingbøgerne, når loven bliver brudt og i jordebogs-

regnskaberne, når bøden ikke bliver betalt. Historier om lejermål og såkaldte "uægte" børn og om alt det man ikke taler om. Mange kom for at høre om disse virkelige historier fra det samfund, som vi levede i i 1600- til 1700-tallet. Stor tak til Jesper Vang Hansen.

Boligpligten i Allinge

På generalforsamlingen i 2019 blev det drøftet, at bestyrelsen skulle se på bopælspligten i Allinge.

Det blev så mig, der blev tovholder på dette projekt. Hurtigt gik det op for mig, at opgaven var større end jeg havde forestillet mig.

Bestyrelsen blev så enig om at samle adresse på tomme boliger samt tilskrive kommunen hvert kvartal med hvilke boliger vi anså som tomme. Ja sorte boliger i bybilledet.

Vi fremsendte vores første og indtil videre eneste skrivelse med 29 adresser til kommunen. Vi modtog en pæn skrivelse retur i november. Her meddelte de, at de var glade for vores indsats, men at Foreningen ingen kompetence eller høringsret har mht. dispensationer fra bopælsreglen. Dog ville de gerne fortsat have vores informationer om tomme boliger.

Bestyrelsen kan ikke have tjek på alle tomme / sorte boliger i byen.

Hvorfor vi beder vores medlemmer og andre om hjælp til opgaven.

Opdager I en bolig, der er fraflyttet og står tom eller solgt til en ejer der kun vil benytte boligen som fritidsbolig, vil vi gerne have besked.

Beskeden kan afleveres til mig i min postkasse Grummeløkkegade 3 eller fremsendes på min mail ams@amstampe.dk

Anne-Mette Stampe

Sporet ved Folkemødet i Allinge

Kender I dette? Mange gør måske ikke. Det er en tur rundt i Allinge ved hjælp af læsning af 17 opsatte QR-koder, som aflæses med mobiltelefon/smartphone.

Det startede som et projekt mellem Landbrug & Fødevarer og ASTE (tidligere Allinge-Sandvig Turist- og Erhvervssammenslutning). Da ASTE blev nedlagt overtog byforeningen projektet og har nu i samarbejde med Landbrug & Fødevarer opdateret teksterne til koderne. Alle teksterne til koderne kan også læses på vores hjemmeside under fanen "Sporet".

Byforeningen har også fået oversat teksterne til både engelsk og tysk og vi takker for hjælpen til dette. Det har været et stort arbejde.

Vi har også fået hjælp til at få oversat teksten til koden for "Russerkirkegården" til russisk. Vi takker for denne hjælp og håber, at det bliver en positiv oplevelse for nogle.

Der er udarbejdet en folder med introduktion til Sporet. Den finder du i den gule folderkasse på havnekontoret i Allinge og ved Domen samt i vores lokalarkiv.

Lene Vinberg

Fabrikant Ruth og Paul Jørgensens Mindefond

Byforeningen er blevet spurgt om vi vil informere om ovennævnte fond, som kan søges på et hvilket som helst tidspunkt af året.

Fondens formål er primært at sikre og underbygge det økonomiske grundlag for Kjærenæs Filetfabrik A/S eller andre fonden tilfaldende virksomheders fortsatte beståen og udvikling på en sund forretningsmæssig og økonomisk basis. Såfremt forholdene gør det nødvendigt, kan formålet udvides eller ændres til også at omfatte andre erhvervsvirksomheder, som en enig fondsbestyrelse efter almindelige forretningsmæssige synspunkter finder det rimeligt at erhverve til fonden.

I det omfang fondens indtægter strækker til, skal disse anvendes til:

- a) at sikre vore søskende og disses efterkommere, og andre som måtte være kommet i trang, eller hvis forhold der kan være grund til at forbedre, herunder hjælp til uddannelse, samt i særlige situationer, hvor hurtig økonomisk støtte kan være påkrævet,
- b) at yde støtte til veltjente medarbejdere og fiskere, eller andre personer, der er nært tilknyttede de af fonden ejede virksomheder, eller til disses efterladte, navnlig i tilfælde af uforskyldt nød som følge af ulykker, sygdom og tab af forsørger, men også som belønning for fremragende indsats i virksomhederne,
- c) at yde støtte til almennyttige formål efter bestyrelsens skøn.

Ansøgning til fonden skal sendes til:

Fabrikant Ruth og Paul Jørgensens Mindefond

c/o ADVODAN Bornholm ApS.

Krystalgade 1

3700 Rønne

Allinge-Sandvig Byforenings bestyrelse

Lene Vinberg
Formand

30 18 19 74 vinberg.lene@gmail.com

Anders Koefoed Larsen
Næstformand

40 32 20 02 akl@sport.dk

Maj-Britt Nordmaj
Kasserer

22 77 29 77 majbritt.nordmaj@gmail.com

Michael Darre
WEB / IT

40 10 19 18 michael@darre.dk

Hans Jensen
Bestyrelsesmedlem

22 17 02 69 peo@city.dk

Flemming Truelsen
Bestyrelsesmedlem

40 56 48 58 lt-ft@mail.dk

Steen Gornitzka
Bestyrelsesmedlem

31 44 19 03 granitten@mail.dk

Arne Bech
Suppleant

53 64 34 18 arneogirenebech@gmail.com

Anne-Mette Stampe
Suppleant

51 52 62 72 ams@amstampe.dk

Til Label.

Vinter i Allinge-Sandvig

På forsiden er der et billede af Havnegade den 2. januar 1979 efter en nytårsstorm fra øst med streng frost. Husene var glaseret af centimetertyk is, og vægten af de isbelagte ledninger fik elmasterne til at bøje. Kutteren "Havet" sank i havnen pga. overisning.

Herunder er der et vinterbillede af Sandvig havn. Billedet har Byforeningen modtaget af en Sandvigbo, men desværre er der ikke noget årstal. Kan det være fra en af isvintrene i 40'erne? Hvis der er nogen, der kan tidsfæste billedet, er Byforeningen meget interesseret i at høre nærmere.

